

Bron van bescherming

Onderzoek naar de rol van de provincie bij de bescherming van drinkwaterbronnen

Deze 5-minutenversie bevat de essentie van de uitkomsten van het onderzoek naar de bescherming van drinkwaterbronnen.

Aanleiding

In Flevoland, Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland worden grondwater, oppervlaktewater en oevergrondwater gebruikt voor de productie van drinkwater. Het RIVM stelt dat het Nederlandse drinkwater zo schoon is dat het zonder zorgen gedronken kan worden. Het gaat hier om gezuiverd water uit de drinkwaterbronnen. Ondanks eerdere verbeteringen zijn er diverse soorten verontreinigingen en activiteiten in de ondergrond die een bedreiging vormen voor de kwaliteit van (oever)grondwater en oppervlaktewater.

Vraagstelling

Het doel van dit onderzoek is inzicht krijgen in de wijze waarop de provincies Flevoland, Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland bijdragen aan de bescherming van drinkwaterbronnen. Daarnaast zijn de voornaamste aandachtspunten die betrokkenen signaleren in de uitvoering van het beleid weergegeven.

Centrale onderzoeksvraag

Hoe dragen de provincies Flevoland, Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland bij aan de bescherming van drinkwaterbronnen en welke aandachtspunten signaleren betrokkenen in de uitvoering van het beleid?

Conclusies

1. In meerdere Utrechtse drinkwaterwinningen staat de kwaliteit van het gewonnen water (het ruwwater) onder druk. Bij zowel oppervlaktewaterwinningen als (oever)grondwaterwinningen worden eisen en signaleringswaarden overschreden. Zo is bijvoorbeeld bij negen van de 25 geanalyseerde grondwaterwinningen in Utrecht sprake van een matige ruwwaterkwaliteit, bij zeven winningen is deze kwaliteit onvoldoende. Een verkenning van het RIVM uit 2015 naar de vraag en het aanbod van drinkwater geeft aan dat er in 2040 mogelijk sprake is van een drinkwatertekort. De provincie ziet een nieuwe winning en uitbreiding van een bestaande winning als beste opties om te voorzien in de verwachte vraag naar drinkwater.

2. De provincie kan meer doen om het drinkwaterbelang, specifiek de bescherming van de drinkwaterbronnen, te behartigen. De doelen en maatregelen omtrent de bescherming van drinkwaterbronnen zijn in het beleid opgenomen, maar de uitvoering schiet op enkele onderdelen te kort. Zo zijn de regels die gelden in beschermingszones niet altijd voldoende bekend en zijn de beschermingszones onvoldoende verankerd in gemeentelijke bestemmingsplannen. Ook bestaan zorgen bij gemeenten en drinkwaterbedrijven over het uitgevoerde toezicht op bodemenergiesystemen in en nabij grondwater-beschermingsgebieden.

3. Partijen zijn positief over de samenwerking met de provincie. De invulling die de provincie geeft aan de gebiedsaanpak is hiervan een goed voorbeeld. Partijen voelen zich hierbij betrokken en de provincie pakt de regierol bij het opstellen van gebiedsdossiers en het voeren van gebiedsgesprekken. Ook heeft de provincie een samenwerkingsovereenkomst gesloten met Vitens en initieert de provincie werkgroepen op het gebied van drinkwater, en bodem- en grondwaterkwaliteit.

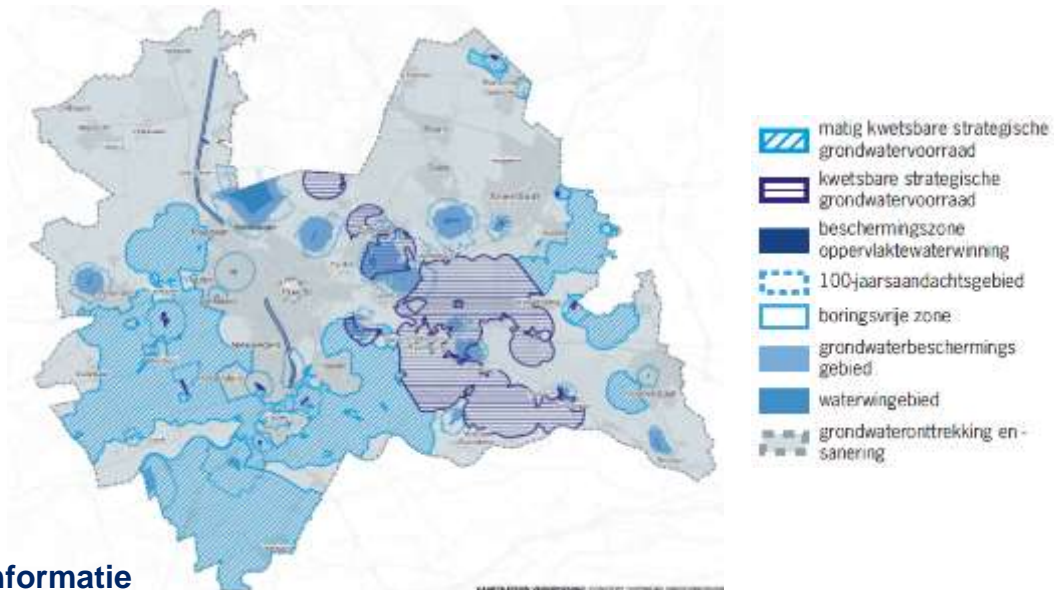

4. Voor het bereiken van haar doelen (waarborgen voldoende drinkwater en bescherming drinkwaterbronnen) is de provincie sterk afhankelijk van andere partijen, waaronder overheden en bedrijven. Dat geldt met name voor de oppervlaktewaterwinningen, maar ook voor de grondwaterwinningen die verspreid liggen in de provincie.

Aanbevelingen

Op basis van het onderzoek komt de Rekenkamer tot de volgende aanbevelingen aan GS:

1. Zorg dat de door de gemeenten aangegeven begrenzingen en (verwijzingen naar) regels voor beschermingsgebieden aansluiten op die van de provincie. Overweeg ook om bij een eventueel verder uitstel van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) hiervoor een instructieregel op te nemen in de Omgevingsverordening. Deel de overweging met PS.
2. Vergroot de bekendheid van de provinciale regelgeving voor beschermingsgebieden door de regels actief onder de aandacht te brengen bij gemeenten, bedrijven en bewoners. Ga na welke lessen er geleerd kunnen worden van andere provincies en trek zo mogelijk samen op met drinkwaterbedrijven en/of andere provincies.
3. Voer evaluaties en actualisaties uit als deze worden aangekondigd in het beleid, deel deze met PS en verantwoord aan PS indien evaluaties en actualisaties niet of deels worden uitgevoerd.
4. Verken op welke gebieden de provincie meer kan bijdragen aan de beschermingsmaatregelen die andere partijen nemen en aan het tegengaan van verontreinigingen waar andere partijen verantwoordelijk voor zijn. Deel de uitkomsten met PS en geef aan welke acties uitgevoerd worden.
5. Handhaaf de huidige structuur van gebiedsgesprekken en zorg daarbij dat de vertegenwoordigers van de betrokken partijen vanuit verschillende relevante expertises aan tafel zitten, dat er over de juiste onderwerpen wordt gesproken en dat actiepunten die uit de gebieds-gesprekken volgen worden opgevolgd.
6. Ga met de omgevingsdiensten in gesprek over mogelijke verbeteringen van het toezicht en handhaving in de beschermingszones. Deel de uitkomsten met PS en geef aan welke acties uitgevoerd worden.

Meer informatie

Dit onderzoek heeft geresulteerd in het rapport *Bron van bescherming* en vindt u op onze website www.randstedelijke-rekenkamer.nl. Voor meer informatie kunt u zich wenden tot Ans Hoenderdos, info@randstedelijke-rekenkamer.nl tel. 020 58 18 585.